

**Klaipėdos universiteto
Baltijos regiono istorijos ir archeologijos instituto**

KURSINIŲ IR BAIGIAMŲJŲ DARBŲ METODINIAI NURODYMAI

Šie nurodymai nustato **minimalius** kursinių ir baigiamųjų darbų reikalavimus Klaipėdos universiteto Baltijos regiono istorijos ir archeologijos instituto (KU BRIAI) studentams. Nurodymų tikslas – nustatyti vieningus KU BRIAI kursinių, bakalauro ir magistro baigiamųjų darbų parengimo bei apipavidalinimo standartus.

Nurodymų įgyvendinimą kontroliuoja kursinių ir baigiamųjų darbų moksliniai vadovai, už įgyvendinimą atsakingas KU BRIAI studijų programų vadovas. Netenkinančių šių nurodymų kursinių ir baigiamųjų darbų gali būti neleista ginti arba vertinimo metu gali būti sumažintas jų pažymys.

1. Kursinių ir baigiamųjų darbų bendrieji parengimo reikalavimai

1.1. Kursiniai ir bakalauro bei magistro baigiamieji darbai turi būti parašyti savarankiškai. Kursiniai ir baigiamieji darbai arba jų dalys negali būti anksčiau panaudoti kitose aukštosiose mokyklose. Nustačius plagijavimo faktą, šie darbai vertinami neigiamai.

1.2. **Kursinis darbas** yra sudėtinė universitetinių studijų programos dalis – vienerių metų studento savarankiškas tiriamasis darbas, kuris, vadovaujantis KU BRIAI kursinių darbų vertinimo ir gynimo tvarka, yra ginamas kursinių darbų gynimo komisijoje. Jis skirtas ugdyti studento gebėjimą dirbti su moksline literatūra, nagrinėti pasirinktas mokslines problemas.

Kursinio darbo temą rekomenduotina rinktis atsižvelgiant į galimybę ją išplėtoti iki baigiamojo darbo. II kurso kursiniuose darbuose rekomenduojama tirti pasirinktos temos istoriografiją, III kurse – konkrečias istoriografines arba šaltiniotyrines problemas.

II kurso kursiniuose darbuose privaloma istoriografinė analizė, kuri turėtų parodyti pasirinktos temos tyrinėjimų padėtį bei suformuoti studento tiriamojo darbo perspektyvą. II kurso kursiniuose darbuose studentai privalo pademonstruoti savo gebėjimus valdyti istoriografinę medžiagą. Jiems keliami reikalavimai nustatyti ir motyvuoti būtinos literatūros svarbumą tyrimui, kelti klausimus istoriografijai, nustatyti joje esančius probleminius klausimus, nustatyti idėjų perimamumą istoriografijoje bei chronologizuoti šias idėjas, nustatyti veikalų konceptualumo lygį, nustatyti tyrinėtojų mokslinę aplinką, turėjusią įtakos jų požiūriams ir idėjoms, gebėti lyginti atskirų autorių nuomones ir daryti savarankiškas išvadas, gebėti ne tik referuoti kitų autorių mintis, bet ir naudoti jas savo teiginiams pagrįsti. Reikšmingais II kurso kursinių darbų privalumais laikoma gebėjimas pagrįsti pasirinktos analizei temos naujumą ir aktualumą¹, gebėjimas tikslingai pasirinkti tolesnę tyrimo perspektyvą.

III kurso kursiniuose darbuose istoriografijos analizę patartina gilinti ir papildyti šią analizę istorijos arba archeologijos šaltinių nagrinėjimu. III kurso kursiniams darbams keliamas

¹ Pastaba: temos naujumas argumentuojamas atsižvelgiant į pasirinktos temos neištirtumą istoriografijoje; temos aktualumas gali būti argumentuojamas įtampa, atsiradusia dėl neištirtumo, nesutarimų arba polemikos tam tikrais klausimais.

reikalavimas parodyti gilesnius nei II kurse analitinius ir metodologinius įgūdžius: suvokti ankstesnėje istoriografijoje tyrinėtojų naudotą metodologiją bei tyrimo procedūras, gebėti paaiškinti, kodėl ir kaip istoriografijoje yra susidariusi esama pasirinktos temos iširtumo situacija, gebėti III kurso kursiniame darbe pasirinkti tyrimo problemą ir formuoti tiriamąją kryptį atsižvelgiant į šios problemos bei tiriamosios krypties naujumą bei aktualumą, gerai orientotis ne tik tiriamojo objekto istoriografiniame, bet ir istoriniame kontekste. III kurso studentai turi pateikti argumentuotą analizę, pagrįstą kitų autorių mintimis tik tiek, kiek jos pagrindžia studento argumentus. Vyraujantis kitų autorių minčių referavimas laikomas III kurso kursinių darbų trūkumu. Būtina pagrįsti temos naujumą, aktualumą, chronologines ribas, pasirinkti temos analizei reikalingus metodus. Reikšmingais III kurso kursinių darbų privalumais laikoma istorijos arba archeologijos šaltinių kritikos demonstravimas, gebėjimas tikslingai pasirinkti tolesnę tyrimo perspektyvą.

Bendri reikalavimai tiek II, tiek III kurso kursiniams darbams: privalu tiksliai apibrėžti darbo objektą, tyrimo tikslą ir uždavinius, analitiškai struktūrizuoti tyrimą bei jo pateikimą, tikslingai pasirinkti ir išanalizuoti nagrinėjamos temos analizei būtiną literatūrą, argumentuotai ir nuosekliai išdėstyti teiginius, glaustai ir tiksliai juos apibendrinti, tinkamai apibrėžti ir adekvačiai vartoti sąvokas, sutvarkyti kursinį darbą pagal žemiau nurodytus reikalavimus (žr. 2–5 šių nurodymų punktus).

Tiek II, tiek III kurso kursiniuose darbuose turi atsiskleisti studento gebėjimų valdyti tyrimo šaltinių teikiamą medžiagą įgūdžiai bei sugebėjimas argumentuotai išdėstyti savo mintis. Pateikiant medžiagą, reikia orientotis ne tiek į faktų aprašymą bei kitų autorių minčių citavimą, kiek į argumentuotą analizę.

1.3. Bakalauro baigiamasis darbas yra pirmosios pakopos universitetinių studijų (pagrindinių studijų) pasiekimus apibendrinantis darbas. Tai – originalus ir savarankiškas mokslinę vertę turintis tyrimas, atskleidžiantis per bakalauro studijų metus studento įgytą teorinį, metodologinį bei analitinį pasirengimą, gebėjimą susieti studijų metu įgytas žinias bei mokslinio tiriamojo darbo įgūdžius. Bakalauro baigiamasis darbas yra ginamas baigiamųjų darbų gynimo kvalifikacinėje komisijoje, jo pagrindu suteikiamas bakalauro kvalifikacinis laipsnis.

Bakalauro baigiamųjų darbų tematika orientuotina į probleminę analizę. Ji gali plėtoti anksčiau apgintuose kursiniuose darbuose tirtą tematiką, tačiau kursinių ir bakalauro darbų tikslas, uždaviniai, nagrinėjama problematika ir išvados privalo skirtis. Bakalauro baigiamuosiuose darbuose privalu pateikti istorijos arba archeologijos šaltinių kritika pagrįstą argumentuotą analizę, paremtą kitų autorių mintimis tik tiek, kiek jos atlieka studento minčių argumentų funkciją. Bakalauro baigiamųjų darbų trūkumais laikomas vyraujantis kitų autorių minčių referavimas arba kitų autorių minčių autorystės pasisavinimas.

Bakalauro baigiamuosiuose darbuose privalu tiksliai apibrėžti tyrimo problemą, pagrįsti pasirinktos problemos tyrimo naujumą, aktualumą, chronologines ribas, nurodyti darbo objektą, tyrimo tikslą, uždavinius, pasirinkti problemos analizei tinkančius metodus bei tyrimo procedūras, laisvai orientotis nagrinėjamos temos istoriniuose bei istoriografiniuose kontekstuose, tikslingai pasirinkti, kritiškai analizuoti, sisteminti bei vertinti tyrimo šaltinius, argumentuotai ir nuosekliai išdėstyti savo teiginius, pateikti originalias ir savarankiškas išvalgas bei išvadas, gebėti įvertinti savo tyrimo rezultatus istoriografiniame kontekste, sutvarkyti bakalauro baigiamąjį darbą pagal žemiau nurodytus reikalavimus (žr. 2–5 šių nurodymų punktus).

1.4. Magistro baigiamasis darbas yra antrosios pakopos universitetinių studijų (magistrantūros studijų) pasiekimų rezultatas. Magistro baigiamuoju darbu laikomas originalus ir savarankiškas mokslinę vertę turintis tyrimas, argumentuota interpretacija, atskleidžianti per magistrantūros studijų metus studento įgytą teorinį, metodologinį bei analitinį pasirengimą, gebėjimą susieti studijų metu įgytas žinias bei mokslinio tiriamojo darbo įgūdžius. Magistro baigiamasis darbas yra ginamas baigiamųjų darbų gynimo kvalifikacinėje komisijoje, jo pagrindu suteikiamas magistro kvalifikacinis laipsnis.

Magistrantas baigiamajame darbe privalo aiškiai apibrėžti tyrimo problemą, pagrįsti temos naujumą, aktualumą, chronologines ribas, nurodyti darbo objektą, tyrimo tikslą, uždavinius, pagrįsti tyrimo metodologiją bei temos analizei būtinų metodų pasirinkimą, pademonstruoti pasirinktos temos istorinių, istoriografinių bei probleminių kontekstų išmanymą, istorijos ir tyrimui būtinų gretutinių mokslo krypčių bendrąsias ir specializuotas teorines žinias bei gebėjimą kvalifikuotai taikyti jas tyrime, tikslingai pasirinkti, įtikinama apimtimi ir iš esmės ištirti nagrinėjamos temos analizei būtiną literatūrą, kritiškai analizuoti, sisteminti bei vertinti tyrimo šaltinius, gebėti argumentuotai polemizuoti su istoriografija, gebėti spręsti tiek teorinio, tiek praktinio pobūdžio mokslines problemas, gebėti argumentuotai ir nuosekliai dėstyti savo teiginius, pateikti originalias ir savarankiškas išvalgas bei išvadas, įvertinti savo tyrimo rezultatus istoriografiniame kontekste, sutvarkyti magistro baigiamąjį darbą pagal žemiau nurodytus reikalavimus (žr. 2–5 šių nurodymų punktus).

2. Kursinių ir baigiamųjų darbų struktūros reikalavimai

2.1. Esminis kursinių ir baigiamųjų darbų struktūros reikalavimas yra logiška koreliacija tarp darbo įvado, analitinės-tiriamosios dalies ir išvadų. Darbo uždaviniai turi parodyti, kaip bus realizuojamas darbo tikslas, ir neturi viršyti tikslo apimties. Analitinė-tiriamoji dalis turi būti organizuojama atsižvelgiant į darbo tikslą, jam realizuoti pasitelktą metodologiją bei pasirinktus uždavinius. Išvados turi būti formuluojamos atsižvelgiant į darbo tikslą ir uždavinius, bet neturi viršyti jų apimties; išvadose privalu pateikti tik tyrimo metu gautus rezultatus.

2.2. Tiriamojo pobūdžio darbus turi sudaryti šie privalomi elementai, išdėstyti paeiliui žemiau nurodyta tvarka:

- a. *Antraštinis lapas* (sutvarkytas pagal pateikiamą priedą nr. 1).
- b. *Turinys*; į jo aprašą turi būti įtraukti visi pagrindiniai darbo struktūros elementai, išskyrus antraštinį lapą ir turinio lapą.
- c. *Santrumpų sąrašas* (jeigu būtinas).
- d. *Įvadas*; ši dalis skirta išaiškinti tyrimo apimtį, strategiją bei specifiką. Įvade turi būti supažindinta su tema ir, priklausomai nuo to, kokie reikalavimai konkrečioms darbams taikomi šių nurodymų 1 punkte, pristatyta analizuojama problema, pagrįstas pasirinktos temos naujumas ir aktualumas, nustatytas tyrimo objektas, tikslas ir uždaviniai, apibrėžtos tyrimo chronologinės ribos bei metodologija. Visuose tiriamojo pobūdžio darbuose tikslą ir uždavinius privalu formuluoti normatyviniu būdu, atsižvelgiant į tiriamąją, o ne apžvalginę perspektyvą (pvz., *nustatyti...*, *ištirti...*, *išanalizuoti...*, bet ne *apžvelgti...*, *aprašyti...*). Uždaviniai numeruojami.
Darbe naudojami šaltiniai ir literatūra gali (tačiau neprivalo) būti pristatyti atskirame įvado poskyryje. Tokiu atveju šaltinių ir literatūros apžvalga neįtraukiama į dėstomąją dalį ir nenumeruojama kaip atskiras darbo skyrius. Esminė jos funkcija – padėti suvokti pasirinktos problemos tyrimų būklę. Šaltinių ir literatūros apžvalgoje, jeigu ji daroma, privalu klasifikuoti tyrimui būtinus šaltinius bei ankstesnes studijas (būtina pasirinkti adekvačius klasifikavimo kriterijus, rekomenduotina klasifikuoti ne pagal autorių tautybę, bet pagal jų idėjų panašumus ir skirtumus), nurodant, kuo jos svarbios tyrimui, pateikti tyrimo šaltinių atrankos kriterijus, identifikuoti tyrimui svarbių šaltinių bei ankstesnių studijų privalumus bei trūkumus. Šaltinių ir literatūros apžvalga atskiru dėstomosios dalies skyriumi nelaikoma, jos parengimas darbo uždaviniams nepriskiriamas.
- e. *Analitinė-tiriamoji dalis* – pagrindinė darbo dalis, kurioje nuosekliai ir argumentuotai dėstoma tyrimo medžiaga bei jo metu gauti rezultatai. Ji skirstoma į numeruotus skyrius ir poskyrius.
- f. *Išvados* – svarbiausioji darbo dalis, kuri turi konkrečiai ir centruotai atskleisti tik originalius ir savarankiškus atlikto tyrimo rezultatus. Išvadas rekomenduotina

- numeruoti, jose privalu atsakyti į darbo tikslą bei uždavinius. Pageidautina, kad kiekvienas išvadų punktas koreliuotų su atitinkamu darbo uždaviniu.
- g. *Šaltinių ir literatūros sąrašas*; jame, laikantis darbe priimtos vieningos bibliografinio aprašo sudarymo sistemos, nurodomi visi darbe naudoti šaltiniai ir literatūra. Bibliografinės pozicijos sąrašė išdėstomos abėcėlės tvarka: pirma nurodomos pozicijos, parašytos kalbomis, kuriose vartojami lotyniški rašmenys, po to – parašyti kirilica ir kitais rašmenimis. Sąrašą būtina pradėti nuo darbe naudojamų istorijos arba archeologijos šaltinių (skirstant juos į nepublikuotus (pvz., archyviniai dokumentai, archeologinės ataskaitos, nepublikuoti dienoraščiai, atsiminimai) bei publikuotus, t. y. periodinę spaudą, paskelbtus atsiminimus ir kt. dokumentus), toliau nurodomi darbe naudoti žinynai bei enciklopedijos, tyrimai (straipsniai, monografijos, straipsnių rinkiniai dedami į bendrą sąrašą). Šaltinių ir literatūros sąrašo dalys (skyriai) numeruojamos. Šaltiniai internete, priklausomai nuo to, kokią funkciją jie atliko tyrime (šaltinis, žinynas, enciklopedija, tyrimas), nurodomi kartu su kitomis bibliografinėmis pozicijomis, neišskiriant jų į atskirą šaltinių ir literatūros sąrašo dalį.
- h. *Priedai* (jeigu būtini); priedai dedami tik tuo atveju, jei jie iš esmės papildo tyrimą. Nuorodos į priedus ir jų sąsajos su tyrimu turi būti nurodytos darbo tekstinėje dalyje. Priedai turi būti numeruojami, grupuojami (fotografijos, schemos, piešiniai, žemėlapiai ir t. t.), nurodomi priedų pavadinimai. Priedų dalies pradžioje privalu pateikti visų priedų sąrašą. Būtina nurodyti kiekvieno priedo autorystę (jeigu priedas sukurtas ne darbo autoriaus – pateikti bibliografinę nuorodą, iš kur jis paimtas). Jeigu priedas sukurtas darbo autoriaus, būtina nurodyti šaltinius, kuriais remiantis jis sukurtas.
- i. *Santrauka užsienio kalba* (tik bakalauro bei magistro baigiamuosiuose darbuose). Santraukos skyrelis nėra numeruojamas, tačiau puslapį numeruoti būtina. Santrauką rekomenduojama rašyti anglų kalba ir sutalpinti į vieną puslapį. Joje reikėtų nurodyti patvirtintą darbo pavadinimą užsienio kalba bei aprašyti tyrimo tikslą ir uždavinius, metodus ir tyrimo procedūras, nurodyti tyrimo rezultatus bei pagrindines išvadas.

3. Kursinių ir baigiamųjų darbų bibliografinių nuorodų ir aprašo sudarymo sistema

3.1. Bibliografinės nuorodos rašto darbuose turi identifikuoti leidinio ar kito dokumento, kuriuo remiamasi, tikslią vietą. Jų paskirtis – nurodyti informacijos šaltinį, parodyti tyrimo apimties gilumą, sudaryti galimybę naudojamų duomenų patikrai arba nepriklausomai tų pačių šaltinių analizei. Nuorodos daromos šiais atvejais: 1. Tiksliai cituojamas autorinis tekstas, 2. Perfrazuojama autorinė mintis, 3. Apibendrinamos autorinės mintys, 4. Naudojami duomenys, skaičiai, lentelės, schemos, žemėlapiai, iliustracijos iš autorinio teksto. Cituoti iš originalo privalu tiksliai, paliekant korektūros klaidas bei skyrybą. Visos citatos pateikiamos kabutėse. Žinotina, kad tiriamieji tekstai turėtų remtis autorizuotais šaltiniais; šaltiniai, kurių autorystės nustatyti neįmanoma, negali būti laikomi patikimais.

3.2. Visame darbe privalu laikytis vieningos citavimo bei bibliografinių nuorodų sudarymo sistemos. Bibliografinės nuorodos funkciją turi atlikti skaičius (išnaša), perkeliantis į sunumeruotas nuorodas lapo apačioje, kurios atskiriamos nuo teksto specialia linija (Office programų paketo Word programa tai daro automatiškai). Bibliografinis aprašas sudaromas pagal Lietuvos standartus LST ISO 690 ir LST ISO 690-2. Privalomi bibliografinio aprašo nuorodose bei šaltinių ir literatūros sąrašė elementai išvardyti bei pavyzdžiai pateikti šių nurodymų priede Nr. 2.

4. Kursinių ir baigiamųjų darbų kiekybinės apimtys

4.1. Kursinių darbų apimtis – 1 autorinis lankas (40 tūkst. spaudos ženklų arba 20–25 puslapiai).

4.2. Bakalauro baigiamųjų darbų apimtis – 2 autoriniai lankai (80 tūkst. spaudos ženklų arba 40–50 puslapių).

4.3. Magistro baigiamųjų darbų apimtis – 3–4 autoriniai lankai (120–160 tūkst. spaudos ženklų arba 60–80 puslapių).

4.4. Priedai, dedami po šaltinių ir literatūros sąrašo, į darbo apimtį neįeina.

5. Kursinių ir baigiamųjų darbų apipavidalinimas

5.1. Darbo tekstas renkamas kompiuterine tekstų redagavimo programa ir spausdinamas ant balto standartinio (A4 formato: 210×297 mm) popieriaus. Tekstas spausdinamas tik vienoje (priekinėje) lapo pusėje. Tekstas renkamas 12 punktų kompiuterio raidžių dydžiu, *Times New Roman* šriftu, paliekant 1,5 tarpo tarp eilučių. Bibliografinės nuorodos pateikiamos kiekvieno puslapio apačioje, jų tekstas renkamas 10 punktų kompiuterio raidžių dydžiu, *Times New Roman* šriftu, nepaliekant tarpų tarp eilučių. Visos pastraipos išlygiuojamos palei abu puslapio kraštus, formatuojamos be viena nuo kitos atskiriančių tarpų, pirmoji pastraipos eilutė atitraukiama nuo kairiojo puslapio krašto 5–10 mm atstumu. Puslapyje iš kraštų paliekami tušti laukai: iš kairės lapo pusės 25 mm, iš dešinės – 20 mm, viršuje ir apačioje – 20 mm.

5.2. Antraštinis lapas apipavidalinamas pagal pateikiamą priedą Nr. 1. Jo viršuje per vidurį didžiosiomis raidėmis rašoma: universiteto ir instituto pavadinimas (paryškintu (*Bold*) tipo šriftu, 14 punktų raidžių aukščiu). Žemiau mažosiomis raidėmis rašomas autoriaus vardas, pavardė ir specialybė (paprastas (*Normal*) tipas, 12 punktų), temos pavadinimas – didžiosiomis raidėmis (paryškintas (*Bold*) tipas, 16 punktų), mokslinio darbo pobūdis (*kursinis darbas, bakalauro baigiamasis darbas* arba *magistro baigiamasis darbas*) (paprastas (*Normal*) tipas, 12 punktų). Žemiau, lapo dešinėje mažosiomis raidėmis rašomas mokslinio darbo vadovas, jo mokslinis laipsnis (dr.; habil. dr.) ir pedagoginis vardas (prof.; doc.) (paprastas (*Normal*) tipas, 12 punktų), apačioje, per vidurį – atlikimo vieta ir metai (paprastas (*Normal*) tipas, 12 punktų).

5.3. Kiekviena turinio dalis (įvadas, analitinės-tiriamosios dalies skyriai (ne poskyriai), išvados ir kt.) pradedama rašyti naujame lape. Turinio struktūroje numeruojami (arabiškais skaitmenimis) tik skyriai ir poskyriai.

5.4. Skyrių ir poskyrių pavadinimų raidžių aukštis turi būti didesnis nei teksto (14 punktų). Tarp skyrių ir poskyrių pavadinimų bei teksto paliekamas vienos eilutės tarpas.

5.5. Santrumpos visame tekste turi būti vienodos ir paaiškintos santrumpų sąrašė, kuris dedamas darbo pradžioje.

5.6. Visi rašto darbo puslapiai (išskyrus antraštinį lapą) numeruojami. Antraštinis lapas laikomas pirmuoju rašto darbo puslapiu, bet nenumerojamas.

5.7. Rašto darbas turi būti parašytas taisyklinga lietuvių kalba, be korektūros klaidų, tekstas surinktas vartojant Lietuvos standartą atitinkančius skyrybos ir rašybos ženklus (kietasis tarpas tarp vardo pirmosios raidės ir pavardės, taisyklingas brūkšnio, brūkšnelio, kabučių ženklų vartojimas ir pan.). Tekstą renkant kita kalba, pvz., nuorodose arba santraukoje, būtina vartoti tos kalbos standartą atitinkančius skyrybos ir rašybos ženklus.

5.8. Galutinį darbo variantą, registruodamas jį KU BRIAI, studentas pateikia įrištą spiraliniu arba klijuotu būdu. Atskirai pateikiamas skaitmeninis darbo variantas (pdf dokumentas, turintis atitikti spausdintą variantą).

KLAIPĖDOS UNIVERSITETAS
BALTIJOS REGIONO ISTORIJOS IR ARCHEOLOGIJOS INSTITUTAS

{Vardas Pavardė}, {x} kurso {x} programos studentas (-ė)

{DARBO TEMA}

{Mokslinio darbo pobūdis}

Mokslinio darbo vadovas (-ė):

{pedagoginis vardas, mokslinis laipsnis Vardas Pavardė}

Klaipėda, {metai}

Priedas Nr. 2: Privalomi bibliografinio aprašo nuorodose bei šaltinių ir literatūros sąrašė elementai ir pavyzdžiai

a. Vieno, dviejų arba trijų autorių parašyta knyga:

Nurodoma paeiliui: autorių PAVARDĖ ir vardas. *Knygos antraštė* ir paantraštė (jeigu yra). Knygos tomas (jeigu yra). Knygos laidos numeris (jeigu yra). Leidimo vieta, leidimo metai, tiksli knygos vieta. Pvz.,

¹ ALEKSANDRAVIČIUS, Egidijus; KULAKAUSKAS, Antanas. *Carų valdžioje: Lietuva XIX amžiuje*. Vilnius, 1996, p. 175.

² BUMBLAUSKAS, Alfredas. *Senosios Lietuvos istorija: 1009–1795*. Vilnius, 2005, p. 56.

³ GEERTZ, Clifford. *The Interpretation of Cultures: Selected Essays*. New York, 1973, p. 72.

⁴ HAMANN, Richard. *Geschichte der Kunst: von der altchristlichen Zeit bis zur Gegenwart*. 2. Aufl. Berlin, 1962, S. 319.

⁵ OCHMAŃSKI, Jerzy. *Historia Litwy*. 2 wyd. Wrocław, 1982, s. 207.

b. Straipsnių, šaltinių rinkinys arba kolektyvinė monografija:

Nurodoma paeiliui: *Knygos antraštė* ir paantraštė (jeigu yra). Knygos sudarytojo / vyriausiojo / atsakingojo redaktoriaus vardas ir PAVARDĖ. Knygos tomas (jeigu yra). Knygos laidos numeris (jeigu yra). Leidimo vieta, leidimo metai, tiksli knygos vieta. Pvz.,

¹ *Archaeology: The Key Concepts*. Ed. by Colin RENFREW, Paul BAHN. London, 2005.

² *Kultury i ludy dawnej Europy*. Red. Stefan Karol KOZŁOWSKI. Warszawa, 1981.

³ *Lietuva 1940–1990: okupuotos Lietuvos istorija*. Vyr. red. Arvydas ANUŠAUSKAS. 2-oji laida. Vilnius, 2007.

⁴ *Lietuvos istorija*. T. II: *Geležies amžius*. Ats. red. Gintautas ZABIELA. Vilnius, 2007.

⁵ *Liv-, Esth- und Curländisches Urkundenbuch, nebst Regesten*. Bd. 4. Hrsg. von Friedrich Georg von BUNGE. Reval, 1859, S. 8.

⁶ *Maritime Archäologie heute*. Hrsg. von Carl Olof CEDERLUND, Kersten KRUGER. Rostock, 2002.

Pastaba: bibliografiniame knygos, turinčios daugiau kaip tris autorius / redaktorių / sudarytojus, apraše, nurodomas tik pirmasis autorius / redaktorius / sudarytojas, dedamas kablelis ir nurodoma santrumpa „et al.“ (lot. *ir kiti*). Pvz.,

¹ BIUNARAS, Pjeras Filipas, et al. *Istorija*. T. 3. Vilnius, 1995, p. 142.

² *Kultūrų sankirtos. Skiriama doc. dr. Ingės Lukšaitės 60-mečiui*. Sud. Zigmantas KIAUPA, et al. Vilnius, 2000.

³ КРЕТИНИН, Геннадий, et al. *Очерки истории Восточной Пруссии*. Калининград, 2002, с. 270.

c. Straipsnis straipsnių rinkinyje arba periodiniame leidinyje, turinčiame autorių ir / arba atskirą antraštę bei mokslinį redaktorių arba sudarytoją:

Nurodoma paeiliui: straipsnio autoriaus (-ių) PAVARDĖ ir vardas (-ai). Straipsnio pavadinimas. Santrumpa „In“. *Knygos antraštė* ir paantraštė (jeigu yra). Knygos sudarytojo / mokslinio redaktoriaus vardas ir PAVARDĖ. Knygos tomas (jeigu yra). Knygos laidos numeris (jeigu yra). Leidimo vieta, leidimo metai, tiksli knygos vieta. Pvz.,

¹ LÜHE, Irmela, von der. Die Familie Mann. In *Deutsche Erinnerungsorte*. Hrsg. von Etienne FRANÇOIS, Hagen SCHULZE. Bd. I. 5. Aufl. München, 2003, S. 257.

¹ MEDIŠAUSKIENĖ, Zita. Atkarus, bet būtinas: žydai ir bajoriškoji Lietuvos visuomenė (XIX a. vidury). In „*Žydų klausimas*“ *Lietuvoje XIX a. viduryje*. Sud. Vladas SIRUTAVIČIUS, Darius STALIŪNAS. Vilnius, 2004, p. 85.

¹ ROWELL, S. C. Smulkios žinios iš XV amžiaus Klaipėdos (apie 1400–1525). In *Klaipėdos miesto ir visuomenės struktūros* (Acta Historica Universitatis Klaipedensis, t. XI). Sud. Vacys VAIVADA, Dainius ELERTAS. Klaipėda, 2005, p. 49.

¹ ГУРЕВИЧ, Арон. Культура Средневековья и историк конца XX в. In *История мировой культуры: Наследие Запада. Античность. Средневековье. Возрождение*: курс лекций. Отв. ред. Сергей СЕРЕБРЯНЫЙ. Москва, 1998, с. 274.

Pastaba: kai leidinys turi tik redaktorių kolegiją ir neturi sudarytojo arba atsakingojo redaktoriaus, redaktorių kolegijos vyr. redaktorių nenurodomas. Pvz.,

¹ JAROCKIS, Romas. Tyrimai Žvejų ir Skerdėjų gatvėse. In *Archeologiniai tyrinėjimai Lietuvoje 2005 metais*. Vilnius, 2006, p. 253.

d. Autorinis straipsnis periodiniame leidinyje, kurio konkretus tomas neturi specialaus redaktoriaus arba sudarytojo: Nurodoma paeiliui: straipsnio autoriaus (-ių) PAVARDĖ ir vardas (-ai). Straipsnio pavadinimas. *Periodinio leidinio pavadinimas*, leidimo metai arba data (laikraščio), periodinio leidinio tomas / numeris, tiksli leidinio vieta. Pvz.,

¹ ANKERSMIT, Frank Rudolf. Historical Representation. *History and Theory*, 1988, Vol. 27, No. 2, p. 227.

² BUMBLAUSKAS, Alfredas. Zenono Ivinskio teorinės novacijos. *Naujasis židinys-Aidai*, 1995, nr. 3 (51), p. 190.

³ NIKŽENTAITIS, Alvydas. Historische Tradition und Politik. *Osteuropa*, 2003, Bd. 3, S. 229.

⁴ VAREIKIS, Vygantas. Tolerancija ir atskyrimas: Žemaičių vyskupas Motiejus Valančius, Lietuvos Katalikų Bažnyčia ir žydai. *Lietuvos Katalikų Mokslų Akademijos Metraštis*, 2002, t. XX, p. 91.

e. Straipsnis be nurodytos autorystės periodiniame leidinyje, turinčiame tik serijinį pavadinimą:
Nurodoma paeiliui: Straipsnio pavadinimas. *Periodinio leidinio pavadinimas*, leidimo metai arba data (laikraščio), periodinio leidinio tomas/ numeris, tiksliai leidinio vieta. Pvz.,

¹ Didelės Wytauto Didž. Sutikimo Iškilms Klaipėdoje. *Lietuvos Keleivis*, 1930-07-25, Nr. 171, p. 2.

f. Dokumentas, kurio autoriumi arba rengėju nurodyta tik institucija:

Nurodoma paeiliui: TIKSLUS INSTITUCIJOS PAVADINIMAS. *Leidinio antraštė*. Leidimo vieta, leidimo metai, tiksliai leidinio vieta. Pvz.,

¹ LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA. *Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos piliečių priimta 1992 m. spalio 25 d. referendumu*. Vilnius, 1996, p. 35.

g. Pakartotinai nurodant į tą patį leidinį, pakanka nurodyti paeiliui:

Autoriaus (-ių) PAVARDĖS ir vardo (-ų) pirmosios raidės. Straipsnio pavadinimas arba knygos antraštė (arba sutrumpintas jo variantas su daugtaškiu), tiksliai leidinio vieta. Pvz.,

¹ ANKERSMIT, F. R. Historical Representation, p. 207.

² BUMBLAUSKAS, A. *Senosios Lietuvos istorija: 1009–1795*, p. 70.

³ MEDIŠAUSKIENĖ, Z. Atkarus, bet būtinas..., p. 87.

Pastaba: kuomet pakartotinai nurodoma į leidinį, bet jis yra vienintelis visame darbe naudojamas to paties autorius leidinys, vietoje straipsnio arba knygos pavadinimo pakanka įrašyti santrumpą „Op. cit.“ (*opera citato*, t. y. „minėtame veikale“). Pvz.,

¹ ROWELL, S. C. Op. cit., p. 49.

² КРЕТИНИН, Г., et al. Op. cit., c. 270.

h. Kuomet du ir daugiau kartų iš eilės nurodomas tas pats autorinis tekstas, antroje ir tolesnėse nuorodose rašoma santrumpa „Ibid.“ (*Ibidem*, t. y. „ten pat“) ir tiksliai leidinio vieta. Pvz.,

¹ MEDIŠAUSKIENĖ, Zita. Atkarus, bet būtinas: žydai ir bajoriškoji Lietuvos visuomenė (XIX a. vidurys). In „*Žydų klausimas“ Lietuvoje XIX a. viduryje*. Sud. Vladas SIRUTAVIČIUS, Darius STALIŪNAS.

Vilnius, 2004, p. 86–87.

² Ibid., p. 90.

i. Nurodant į elektroninį šaltinį, būtina aprašyti visus a–h punktuose išvardytus elementus (jei juos įmanoma identifikuoti). Be to, po autoriaus ir pavadinimo laužtiniuose skliaustuose nurodoma laikmenos rūšis (pvz., CD-ROM, interaktyvus), o aprašo gale, jei šaltinis prieinamas internete, laužtiniuose skliaustuose įrašomas prisijungimo laikas bei tikslus adresas (URL). Pvz.,

¹ VITKUS, Zigmąs. Apie Izraelį, Holokausto aukų atminimo trivializaciją ir Ukrainą [interaktyvus].

2023-01-02 [žiūrėta 2023-01-12]. Prieitis per internetą:

<<https://www.lrt.lt/naujienos/nuomones/3/1853312/zigmas-vitkus-apie-izraeli-holokausto-auku-atminimo-trivializacija-ir-ukraina>>.

² Marcus Tullius Cicero [interaktyvus], [žiūrėta 2008-06-22]. Prieitis per internetą: <<http://en.wikipedia.org/wiki/Cicero>>.

³ *World Factbook* [CD-ROM]. Washington, DC, 1990.

j. Nepublikuoti tyrimai:

Nurodoma paeiliui: autorių PAVARDĖS ir vardų pirmosios raidės. *Antraštė* ir paantraštė (jeigu yra). Nepublikuoto dokumento pobūdis. Parengimo vieta, leidimo metai (jeigu yra), tiksliai šaltinio vieta. Pvz.,

¹ DUBONIS, Artūras. *Lietuvos didžiojo kunigaikščio leičiai XIII–XVI a. Lietuvių ankstyvojo feodalizmo visuomenės tyrimas*. Daktaro disertacija. Vilnius, 1996, l. 78.

k. Nepublikuoti šaltiniai, saugomi archyvuose arba rankraštynuose:

Nurodoma paeiliui: dokumento pavadinimas originalo kalba, dokumento data. Archyvo/rankraštyno pavadinimas (arba nurodoma santrumpa), fondo numeris, apyrašo numeris, bylos numeris, lapo numeris. Pvz.,

¹ DAUGUTIS, Vytautas. *Kapsuko-Meškučių piliakalnio ir gyvenvietės tyrinėjimai (Marijampolės raj.)*.

1968 m. Bandomųjų kasinėjimų ataskaita. *Lietuvos istorijos instituto rankraštynas*, f. 1, b. 232, l. 5–9.

² Lietuviškųjų organizacijų komiteto raštas apie komiteto vidaus veiklą, 1938 m. kovo 1 d. LCVA, f. 1498, ap. 1, b. 2, l. 78.

³ Памятная книжка Ковенской губернии на 1900 г. LVIA, f. 525, ap. 1, b. 1780, l. 25–26.

1. **Šaltinių ir literatūros sąrašė** galioja visi šio priedo a–k punktuose išvardyti bibliografinio aprašo sudarymo principai. Tikslios leidinio vietos, iš kurios naudotasi informacija, nurodyti nereikia, tačiau nurodant į straipsnį arba tekstą kolektyvinėje monografijoje, būtina nurodyti visą jo apimtį leidinyje. Pvz.,

1. ANKERSMIT, Franklin Rudolf. Historical Representation. *History and Theory*, 1988, Vol. 27, No. 2, pp. 205–228.
2. BANYTĖ-ROWELL, Rasa. Romėnų įtakos ir baltų kultūrų klestėjimo laikotarpis. In *Lietuvos istorija*. T. II: *Geležies amžius*. Ats. red. Gintautas ZABIELA. Vilnius, 2007, p. 25–172.
3. MEDIŠAUSKIENĖ, Zita. Atkarus, bet būtinas: žydai ir bajoriškoji Lietuvos visuomenė (XIX a. vidurys). In „*Žydų klausimas*“ *Lietuvoje XIX a. viduryje*. Sud. Vladas SIRUTAVIČIUS, Darius STALIŪNAS. Vilnius, 2004, p. 85–106.